

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Ekonomická fakulta

POSUDOK OPONENTA HABILITAČNEJ PRÁCE

Téma: Využitie nástrojov verejnej politiky v lokálnom rozvoji
Typ záverečnej práce: Habilitačná práca
Študijný odbor: Verejná ekonomika a služby
Autor: Ing. Katarína Vitálišová, PhD.
Oponent: prof. Ing. Elena Žárska, CSc.

<p>1. Aktuálnosť zvolenej témy:</p>	<p>Tvorba a nástroje verejnej politiky na lokálnej úrovni je už dlhodobo aktuálna problematika aj v podmienkach SR, ktorá bola rôznou váhou a hĺbkou skúmania a riešenia objektom záujmu odbornej aj laickej verejnosti po roku 1990. Aktuálnosť v podmienkach SR možno akcentovať jednak nedostatočnou doterajšou implementáciou, formálnosťou prístupov a súčasnými snahami o systémový prístup vo verejnej politike. Predložená habilitačná práca má ambíciu posunúť poznatky a riešenia praxe so zameraním sa na aktérov komunálnej politiky s osobitným zreteľom na úlohu občana v tomto procese. Práca je spracovaná na rozsiahlej relevantnej domácej a zahraničnej literatúre a vo svojich výsledkoch sa opiera o cca 9-ročnú výskumnú činnosť habilitantky a jej zapojenosť vo výskumných projektoch, ktoré v danom časovom rozpätí spoluriešila, resp. realizovala aj samostatný výskum.</p> <p>Prvá časť práce je širšie obsahovo koncipovaná - od definovania základných pojmov cez verejnú politiku ako proces, jej aktérov vrátane občana ako kľúčového aktéra (1.2.1), jej nástroje až po vymedzenie lokálneho rozvoja. Cenné je zhrnutie na konci časti, ktoré prezentuje aj postoje habilitantky vrátane kritickéj analýzy. Táto časť obsahuje aj niektoré nepresnosti, resp. nejasnosti:</p> <ul style="list-style-type: none">- terminologicky je "zosilnené" používanie spojenia verejná komunálna politika, ak je komunálna politika viazaná na výkon miestnej samosprávy, a tak je v práci intepretovaná, tak ide o verejnú politiku a zbytočne je to treba uvádzať,- citácia verejnej politiky na s.18 je nepresná, autorka takto definuje komunálnu politiku, nie verejnú (s.44 daného zdroja),- ako aktér je vymedzená obec - ako ju "personifikovať", keď súčasne za tým sú ako aktéri uvádzaní: starosta, poslanci, zamestnanci obecného úradu?- ako rovnocenné pojmy sú používané municipálna a komunálna politika, ale nie je to v práci uvedené - v jednej časti sa píše o kumunálnej, v ďalšej o municipálnej - pre terminologickú čistotu mal byť používaný jeden pojem. <p>Analytická časť je treťou časťou práce a je koncetrovaná, resp. zúžená na dva skúmané problémy v podmienkach miestnych samopráv SR: aktéri verejnej politiky na lokálnej úrovni a formy/techniky zapájania občanov na strategickom plánovaní (tvorbe a realizácii dokumentov). Toto zúženie umožnilo hlbšiu analýzu a detailnejšie skúmanie. Zaradením dobrých praxí troch miest čiastočne v konfrontácii s praxou Banskej Bystrice si habilitantka vytvorila priestor pre návrhy, resp. odporúčania a tiež aj</p>
--	---

	<p>kritickú analýzu. Z hľadiska prezentovaných výskumoch v SR evokuje otázka, či nebolo možné/vhodné konfrontovať dosiahnuté výsledky s podobným výskumom niektorej krajiny EÚ, teda o aktéroch na tvorbe dokumentov miestnej samosprávy? Poskytlo by to pohľad, kde sa slovenská samospráva "nachádza".</p>
<p>2. Vhodnosť zvolených metód:</p>	<p>Zvolená metodika bola podmienená cieľom a objektom práce. Cieľ je stanovený na s. 72 a vyúsťuje do formulácie "navrhnuť koncepciu ďalšieho rozvoja využívania nástrojov verejnej politiky vo vzťahu k aktérom v podmienkach miestnych samospráv SR v podmienených územia". Rozvinutý je do 6 čiastkových cieľov. Práca si nestanovila žiadnu výskumnú otázku, resp. hypotézy pre skúmanie. Pre naplnenie cieľov popri základných vedeckých metódach - historicko-logickej, kolekčnej, abstrakcie, dedukcie, zovšeobecnenia a analýze bol použitý súbor ďalších kvalitatívnych a kvantitatívnych metód. Najpoužívanejšou je metóda analýzy, či už v podobe deskripcie, komparácie, regresie, korelácie alebo kritickéj analýzy. Kvalitatívne metódy pre primárny výskum prevyšujú kvantitatívne, čo treba akceptovať, toto ovplyvnil objekt a charakter výskumu - sledovanie aktérov vo verejnej politike je prioritne "odkázané" na tento druh metód. Habilitantka využila hlavne metódu dotazníkoveého prieskumu (tri typy dotazníkov a respondentov), expertnú metódu Delphi a metódu prípadových štúdií. Výsledky primárnych výskumov umožnili, resp. si vyžiadali použitie aj kvantitatívnych metód jednak na overenie reprezentatívnosti súboru respondentov niekoľkými testami až po meranie signifikatnosti faktorov. Zaradená časť Zhrnutie opäť sprehľadňuje dosiahnuté výsledky, postoje, názory a formuláciu otvorených problémov.</p> <p>Jednotlivé výskumy priniesli nielen originálne výsledky, ale v určitých súvislostiach aj osobité poznatky, napr. prieskum na súbore 101 občanov Banskej Bystrice (s.137) dokumentuje, že 50,50% respondentov uvádza, že sa účastní komunálnych volieb, ale skutočná účasť v meste nikdy neprekročila 40% (s.122) (?). Zároveň vyvstáva otázka, či Banská Bystrica predstavuje nejaký benchmark, resp. dobrú prax z hľadiska predchádzajúcich výskumov, čo by umožňovali zovšeobecňovať poznatky? Skupina 16 expertov hodnotí ako vhodnú metódu zapájania aktérov verejné diskusie, čo môže byť v praxi veľmi zložitá - vzhľadom na organizáciu, prípravu a vlastný priebeh takejto diskusie by si to vyžadovalo zapojenie facilitátora aj ako určitého "mediátora" medzi predstaviteľmi samosprávy a ostatnými aktérmi, čo celý proces znáročňuje a navyiac pri ich nezvádnutí takýto "občiansky brainstorming" nemusí v konečnom dôsledku priniesť žiadne výsledky.</p>
<p>3. Prínosy habilitačnej práce:</p>	<p>Prínosy možno klasifikovať v štyroch rovinách: prvá sa viaže na teoretické prínosy pre oblasť verejnej politiky na miestnej úrovni a snahu habilitantky o holistický prístup ku skúmanému javu. Najhlbšie sú spracované poznatky o aktéroch a v rámci nich o občanoch vo verejnopolitickom procese. Od teoretických prínosov je možné odvodiť identifikovanie problémov a javov, ktoré budú aj v budúcnosti objektom vedeckého výskumu. Praktické prínosy sa premietajú tiež v dvoch podobách - jednak pre rozvíjanie a prehľbovanie kvality obsahu pedagogickej činnosti a súčasne návrhmi pre prax odporúčaniami a formuláciami pre implementáciu nástrojov a zapojenie aktérov do verejnej politiky na miestnej úrovni. Tento posledný prínos je vlastne vyústením a naplnením cieľa habilitačnej práce.</p> <p>Z pohľadu niektorých odporúčaní plynúcich z dosiahnutých výsledkov výskumu treba konštatovať, že ich presadenie, resp. zavedenie môže byť diskutabilné. K takýmto patrí napr.: implementovanie princípov Local Governance povinným spôsobom</p>

	(s.182); rovnako legislatívou vynútené zapájanie vysokých škôl v procese tvorby strategických dokumentov (s.187) a súčasne konštatovanie, že by to mohlo byť aj úspornejšie, je len v hypotetickej rovine, pretože práca pre takýto argument nemá dôkazy; tiež len v polohe návrhu pre praktickú politiku samospráv môžu zostať návrhy o tvorbe matíc vplyvu a záujmu..... (s.183-186), kto ich bude robiť na samospráve, resp. či má samospráva personálne a kvalifikačné kapacity, berúc v zreteľ aj záver habilitantky o profesionalite zamestnancov (s.198)?
4. Zhodnotenie publikačnej, vedeckovýskumnej a pedagogickej činnosti habilitanta	Hodnotenie publikačnej, vedeckovýskumnej a pedagogickej činnosti habilitantky reflektuje súbor prehľadov dokumentovaných v stanoviskách, zoznamoch a vyjadreniach vedúceho katedry, riaditeľky knižnice a samotnej habilitantky. Dané informácie prezentujú počet, rozsah ako aj kvalitu v uvedených činnostiach. Na základe toho je možné konštatovať, že v oblasti publikačnej činnosti vrátane citačného ohlasu prevláda publikovanie v zahraničných časopisoch a vydavateľstvách, pričom 1 príspevok je v karentovanom časopise a 4 v databáze SCOPUS. Vedeckovýskumná činnosť je širšie profilovaná, no vo svojom jadre najviac projektov, na ktorých habilitantka participovala sa orientovalo na problematiku miestneho rozvoja a marketingových prístupov miestnych samospráv. Túto súvislosť potvrdzuje aj odborná činnosť zameraná hlavne na tvorbu programov rozvoja mesta a obcí. Pedagogická činnosť sa z hľadiska profilácie postupne vyvíjala a v súčasnosti predstavuje dve nosné zamerania: na oblasť verejnej politiky, jej tvorby, aktérov a participácie občanov a na oblasť marketingu územia. Rozhodujúcim pre súhrné hodnotenie sú kritériá stanovené vedeckou radou fakulty, kde možno konštatovať, že ich habilitantka vo všetkých aktivitách prekračuje, resp. výrazne prekračuje.
5. Otázky pre autora pri obhajobe práce:	<p>1. Cieľom habilitačnej práce bolo navrhnuť koncepciu ďalšieho rozvoja využívania nástrojov komunálnej politiky. V kontexte toho, že ide o koncepciu, akú navrhuje habilitantka postupnosť krokov pre jej zavedenie?</p> <p>2. Ako vidí habilitantka premietnutie svojich návrhov vrátane využitia príkladov dobrej praxe v slovenských podmienkach berúc v zreteľ, že vysoká fragmentácia sídiel predstavuje aj vysokú fragmentáciu správy, t.j. veľkosťou prevažujúce samosprávy do 1 000 obyvateľov (67%)? Návrhy sa javia vhodné pre politiku miest, kde tiež treba uviesť, že zo 140 miest je 101 malých do 20 tis. obyvateľov, resp. 68 nemá ani 10 tis. obyvateľov.</p>
6. Záverečné odporúčanie k návrhu udelenia vedecko-pedagogického titulu:	Predložená práca spĺňa predpoklady kladené na habilitačné práce svojou štruktúrou i formálnou stránkou, v ktorej habilitantka preukázala schopnosť na základe vedeckých metód spracovať zvolenú tému. Odporúčam ju k obhajobe, v ktorej by sa mala vyjadriť k nastoleným otázkam. Po úspešnej obhajobe navrhujem Ing. Kataríne Vítálošovej, PhD. vzhľadom aj na hodnotenie publikačnej, vedeckovýskumnej a pedagogickej činnosti udeliť titul docent v študijnom odbore Verejná ekonomika a služby.

V Bratislave , dňa 11.2.2018

.....
Podpis